

Overwin dyslexie, van mevrouw A. Tulner - Hepkema.

Mevrouw Tulner behaalde haar onderwijsbevoegdheid en deed vervolgens een opleiding logopedie. Tevens studeerde zij pedagogiek bij Professor Kohnstamm.

Zij is ervaringsdeskundige bij uitstek: zelf intelligent en dyslectisch en deskundig vanuit de wetenschappelijke benadering: professor Kohnstamm als haar begeleider bij het werken met een elfjarige doofstomme jongen.

Daarop volgde haar samenwerking met mevrouw Dr. Nanninga-Boon die arts was en haar dove zoon zelf via de schriftelijke taal onderwijs heeft gegeven. Hij studeerde als ingenieur af in Delft!

Vanuit die dubbele kennis en ervaring heeft mevrouw Nanninga haar inzicht in het denken, voelen, waarnemen en leren van het kind met een handicap kunnen formuleren. Mevrouw Tulner had haar als raadgever en coach tijdens het begeleiden van kinderen met dyslexie. Maar het zijn *mede* haar eigen inzichten en uitproberen en daar weer van leren, samen met het kind, die hebben geleid tot haar unieke en creatieve wijze van lesgeven.

Voorts geeft zij aan dat de onderbouwing van haar werk, namelijk: Krabbe, Nanninga en Bollnow voor haar belangrijk zijn. Ook noemt zij het complexgebonden denken dat zeer belangrijk is.

Haar lesverslagen getuigen van een grote liefde en een diep inlevingsvermogen ten aanzien van de kinderen die haar werden toevertrouwd. Vaak kinderen met bijna onoplosbare leerproblemen. Kinderen die dankzij haar specifieke aanpak en methodieken, hun eigen doorzettingsvermogen en de enorme inzet van hun ouders tot lezen, schrijven en rekenen zijn gekomen.

Vertrouwen, liefde en doorzettingsvermogen zijn sleutelwoorden in het proces. Aandacht voor het emotioneel welbevinden van het kind heeft altijd prioriteit.

Maar wat haar aanpak en dus ook haar boek zo uniek en waardevol maakt, is haar aansluiten op de leerstijl van de kinderen. De leerstijl van kinderen met dyslexie is meestal visueel en visueel-ruimtelijk en met haar visuele schema's, plaatjes, ezelsbruggetjes en leuke trucjes sluit zij daar prachtig op aan.

Ook de lichaams-kinesthetische aspecten krijgen in haar onderwijs een duidelijke plaats. We komen dat tegen in haar oefeningen voor de spraakbewegingen: door het kind bewust te laten voelen wat er in de mond gebeurt bij het uitspreken van de letter wordt het onthouden van de koppeling van klank aan letter bevorderd. Door de lichamelijke betrokkenheid krijgen de letters meer belevingswaarde. En dat ondersteunt het geheugen in grote mate.

Zeer veel aandacht besteedt zij aan de klank-tekenkoppelingen en die zijn van cruciaal en fundamenteel belang bij het leren lezen en spellen/schrijven van woorden.

Zij brengt duidelijk onderscheid aan tussen de verschillende soorten klanktekenkoppelingen: lange - en korte klinkers, medeklinkers, de tweetekensklanken en de meertekensklanken. En dat alles vergezeld van tekeningen.

Ook haar hoofdstuk over het schrijven, de oriëntatie op het papier, de aandacht voor het van links naar rechts werken, hetgeen voor veel kinderen helemaal geen vanzelfsprekendheid is, is zeer belangrijk.

Het vormen van de letters volgens een vast bewegingspatroon krijgt veel aandacht.

Ook al hebben ze vaak een goed oriënteringsvermogen, aan de richtingsonzekerheid die veel dyslectische kinderen hebben, wordt ook aandacht besteed.

De systematische opbouw van de categorieën in de spelling en de wijze waarop mevrouw Tulner daaraan vorm heeft gegeven is niet alleen voor de professionele onderwijzers belangwekkend, maar zal ook voor al die ouders die zo dolgraag hun kind willen helpen een waardevolle handreiking zijn.

Haar hulp gaat uit van een foutenanalyse en vanuit begrip waarom een kind die fout maakt. Toen ik het boek voor het eerst globaal doorkeek dacht ik: dit is nu precies waarop zo ontzettend veel ouders, meestal moeders, op wachten: een duidelijke handreiking waarmee ze zelf hun kind een heel eind op weg kunnen helpen in het vaak zo ondoorzichtige doolhof van de Nederlandse spelling!!

Sleutelwoorden:

- Theorie en praktijk zijn in dit boek tot een eenheid verbonden en dat maakt de methode van mevrouw Tulner tot een krachtig en effectief werkend instrument.
- Systematische opbouw. Stap voor stap.
- Helder, duidelijk en aansluitend op de visuele leerstijl. Hiermee aansluitend op de sterke kanten van het kind met dyslexie.
- Klankgericht, veel aandacht voor de fonologie en de klankverwerking. Hiermee aansluitend op de zwakke kanten van kinderen met dyslexie.
- Een "How to do" boek voor leerkrachten, R.T.-ers, logopedisten, orthopedagogen, docenten op de PABO's en heel zeker ook voor ouders.
- Aandacht voor de klank-teken verwerking van de leen- en bastaardwoorden.
- Aandacht voor de klemtoon en pauze op de plaats van het lettergreepstreepje..
- Theoretisch verantwoord.
- Wat mij zeer aanspreekt is het feit dat mevrouw Tulner niet spreekt van een stoornis, maar van "een vermogen dat niet tot stand is gekomen".

Wat haar boek zo bijzonder maakt is dat haar aanpak en methodieken zo congruent zijn aan wat het meest recente wetenschappelijk onderzoek ons vertelt over hoe we informatie verwerken en opslaan.

Dankzij de huidige scantechieken (fMRI) kunnen we in het levende actieve brein kijken en weten we hoe leren, geheugen en herinneren in de hersenen plaats vindt. Weten we dat het meest effectief leren door middel van associatie: met een meerzintuiglijke aanpak en het inschakelen van het lichamelijke beleven en het gebruiken van verschillende werkvormen wordt het vermogen tot associëren gebruikt om leerstof effectief te laten opnemen, verwerken en in het langetermijngeheugen te plaatsen.

Een tweede belangrijk leerprincipe is de herhaling. Door middel van associatie maken we nieuwe neurologische connecties en door middel van herhaling versterken we die connecties. Tijdens het aanbieden van nieuwe leerstof worden die verbindingen verrijkt en kunnen zich weer nieuwe neurale netwerken vormen. Dit is in het heel kort wat recent neuro-wetenschappelijk onderzoek ons vertelt over leerprocessen.

Mevrouw Tulner heeft vanuit haar kennis, ervaringskennis en intuïtie gewerkt op een manier die overeenkomt met die nieuwste wetenschappelijke inzichten!

Zij heeft ook een schat aan spelletjes, trucjes en andere leuke werkvormen ontwikkeld waardoor leerstof op verschillende manieren aangeboden en verwerkt kan worden: lukt het niet op de ene manier, dan wel op de andere manier! Herhaling vindt dus niet plaats via "instampen" maar door steeds nieuwe oefeningen. Dus door de kern van nieuwe leerstof in verschillende werkvormen herhaald aan te bieden.

En hiermee wordt, zonder dat zij zich daar bewust van was, een appèl gedaan op de plasticiteit van het brein. En kennis daarover is ook van vrij recente datum.

Biochemisch onderzoek laat zien hoe het leren op zeer negatieve wijze beïnvloed wordt door stress.

Angst om te falen, angst op basis van vroegere negatieve leerervaringen, angst voor straf of uitgelachen te worden brengen het kind in de staat van overleven: biochemisch wordt hij in de staat van vechten of vluchten gebracht. Leren kan onmogelijk plaats vinden. Ook hier zien we in het werk van mevrouw Tulner hoe zij van nature wist hoe buitengewoon belangrijk het is om eerst een veilige en goede relatie met het kind op te bouwen in een sfeer van vertrouwen en acceptatie. "Fouten zijn helemaal niet erg, want dan weet ik wat ik je moet leren".

Irene Besnard – van Baaren